

Respekt: Hodte jim lano

16.února 2009

Respekt

16.02.2009

Politolog CEVRO Insitutu Petr Sokol kometoval pro týdeník Respekt působení bývalých vrcholých politiků ODS v nadacích typu CEVRO.

...

S „nadačním řešením“ se v Česku zatím příliš nepočítá. „*Nechceme být s konkrétními politiky příliš spojováni,*“ říká politolog akademie CEVRO blízké ODS Petr Sokol. „*Zdá se nám, že by to mohlo poškodit naši důvěryhodnost. Snažíme se působit jako nezávislé vysokoškolské pracoviště,*“ vysvětluje.

Celý článek:

Hodte jim lano

Respekt, 16.2.2009

Ještě docela nedávno rozhodovali o miliardových rozpočtech, pobírali platy ke stem tisícům a užívali si vlivu i popularity. Potom ze dne na den o všechno přišli. Ještě nikdy v dějinách Česka se neocitlo tolik mocných mužů najednou bez práce jako teď, když hejtmani ODS a týmy jejich náměstků po prohraných krajských volbách vyklidili svoje kanceláře. Neočekávaná událost otevřela možnost podívat se, jak se zdejší politická mašinerie stará o politiky, kteří přišli o funkce.

Zmocněte mě

Počátkem letošního roku agentury suše konstatovaly dramatický nárůst vládních zmocněnců v Česku – o více než sto procent. Z původních čtyř jich po jednom lednovém zasedání kabinetu najednou bylo devět. Ta zpráva nejprve nevzbudila žádný ohlas. Pak ale noviny odhalily, že pěti nových mužů jmenovaných vládou tvoří čtyři bývalí členové krajských vlád a jeden neúspěšný kandidát do Senátu – vesměs všichni členové ODS – a začala mela. Na pozdvižení se podepsal i fakt, že všichni noví zmocněnci mají z vládního pověření koordinovat výstavbu dálnic. Tedy obor podezíraný zde už léta z korupce a rozhazování, do kterého má v příštích letech natéct rekordních pět set miliard korun z vládního rozpočtu a Evropských fondů. Vláda rozdává zkrachovalým politikům z krajů výnosné trafiky, hlásila média.

„*Byl to můj nápad,*“ vysvětluje bývalý hejtman Pardubického kraje Ivo Toman, jak k nové funkci zmocněnce „*pro liniovou výstavbu pozemních komunikací*“ přišel. Po prohraných volbách prý odmítl placené místo předsedy komise pro kontrolu krajských financí a nabídl své služby ministrovi dopravy. Už jako krajský náměstek měl na starosti dopravu, což obnášelo i dohled nad výstavbou regionálního úseku dálnice R 35, která má podle plánů ulehčit věčně přečpané dopravní tepně mezi Prahou a Brnem. Sám ministrovi navrhl, že se bude dálnici věnovat jako ministerský koordinátor. Prý aby její výstavbu (termín dokončení je stále v nedohlednu) urychlil.

„*Je potřeba sladit zájmy starostů, jejichž obce se vedle dálnice ocitnou, ekologů i majitelů pozemků,*“ říká Toman. „*A to nejde dělat z Prahy. Na to je nejlepší člověk, který zná to místo a má čas s jednotlivými lidmi mluvit,*“ vysvětluje ideu, kterou tehdejšího ministra dopravy Aleše Řebíčka přesvědčil. Koordinování se chce věnovat na plný úvazek a očekává za tuto práci i plnohodnotný plat. Údajně stejný, jako by měl v odmítnuté komisi – okolo padesáti tisíc korun.

Zároveň s Tomanem nechal bývalý ministr Řebíček jmenovat čtyři další zmocněnce (tři náměstký z

krajů a jednoho bývalého senátora). Nový šéf rezortu Petr Bendl si ale od výběru svého předchůdce drží odstup. *„O jednotlivých zmocněncích jsme nerozhodovali,“* vzkazuje přes svého tiskového mluvčího. *„Za půl roku jejich činnost vyhodnotíme. Pokud se jim bude dařit, budou pokračovat. V opačném případě skončí. A zhodnotíme také, zda je pro přípravu té které stavby role vládního zmocněnce opravdu potřebná,“* naráží mluvčí úřadu Martin Kupka na skutečnost, že se někteří zmocněnci podle Řebíčkova zadání nemají starat jen o strategické dopravní tepny celostátního významu, ale i o méně významné krajské rychlostní silnice.

Kam s nimi?

Podle řady oslovených politiků ODS se během zimního kongresu strany po prohraných krajských volbách ozývaly hlasy, že by se strana měla o své odstupující krajské lídry nějak systematicky postarat. Minimálně kvůli tomu, aby se nerozutekli do byznysu. Zůstalo ale jenom u nápadu. *„Zájem o to, co budu dál dělat, ze strany vedení byl. Ale bylo to přes osobní vazby,“* říká bývalý hejtman Vysočiny Miloš Vystrčil. Prý dostal vážnou nabídku vysoké funkce na jednom z ministerstev. V dilematu, jestli se stát mocným mužem v Praze, nebo zůstat v opoziční lavici v krajském zastupitelstvu, nakonec zvítězila druhá varianta. Bývalý první muž kraje tak sice má menší vliv, ale výhodou podle něj je, že může detailně sledovat práci svého soupeře a chystat odvetu v dalších volbách. *„Přijde mi to jako poctivější cesta,“* říká Vystrčil s tím, že ho celostátní politika navíc odpuzuje nesmiřitelným bojem dvou největších stran. *„Tady v kraji jsou vztahy přes všechno soupeření přece jenom věcnější,“* myslí si. Nové zaměstnání si sehnal na vznikající univerzitě v Jihlavě, kde tento někdejší učitel vede cvičení z matematiky a stará se o akreditaci nového předmětu s názvem veřejná správa.

Podobně jsou na tom i ostatní bývalí hejtmani. O další vysoký politický post teď usilují jenom Evžen Tošenovský (Moravskoslezský kraj) a Petr Zimmermann (Plzeňský kraj). Oba dva kandidují do Evropského parlamentu.

„Každý z politiků se o sebe musí umět postarat sám.“ (Ministr Nečas) Otázka, jak naložit s politiky, kteří odešli z vrcholných postů, se podle politologů vždy znovu řeší ve všech západních demokraciích. *„Neexistuje na to nějaký jednotný a daný postup. Nějaká funkce se však pro ně najít musí. Jsou to silné osobnosti s vlivnými kontakty. Když zůstanou ve vzduchoprázdnu, dost často hrozí, že začnou straně škodit,“* tvrdí politolog Jan Kubáček. Britští labouristé tak pro svého odcházejícího charismatického lídra Tonyho Blaira prosadili mezinárodní funkci zvláštního velvyslance takzvaného Blízkovýchodního kvartetu (tvoří ho OSN, EU, USA a Rusko), který si klade za cíl prosadit mír na Blízkém východě. V Německu zase bývalí vlivní politici odcházejí do stranických nadací, kde dostávají na starosti vzdělávání nebo strategické plánování stranické politiky. (Viditelnou výjimkou je bývalý kancléř Gerhard Schröder, který své kontakty a vliv dal do dobře placených služeb ruského plynářského gigantu Gazprom.)

S „nadačním řešením“ se v Česku zatím příliš nepočítá. *„Nechceme být s konkrétními politiky příliš spojováni,“* říká politolog akademie CEVRO blízke ODS Petr Sokol. *„Zdá se nám, že by to mohlo poškodit naši důvěryhodnost. Snažíme se působit jako nezávislé vysokoškolské pracoviště,“* vysvětluje.

Podobně to vidí i současné špičky občanských demokratů. *„Jsme pravicová strana, ne sociální ústav,“* tvrdí člen nejužšího vedení partaje ministr Petr Nečas. *„Každý z politiků se o sebe musí umět postarat sám,“* dodává šéf rezortu práce a sociálních věcí. On sám si k sobě na ministerstvo „vytáhl“ jednoho z krajských politiků. Bývalý druhý muž Jihočeského kraje Robin Schinko mu teď dělá finančního náměstka. Jeho předchůdce ve funkci odešel z ministerstva už na podzim, když zasedl do Poslanecké sněmovny na místo odstoupivšího Jana Moravy.